

Brüsszel, 2015.9.17.
COM(2015) 461 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK
az IFRS Alapítvány, az EFRAG és a PIOB 2014. évi tevékenységéről

1. A JELENTÉS CÉLJA ÉS ALKALMAZÁSI KÖRE

A pénzügyi beszámolás és az audit területén meghatározott tevékenységeket támogató, 2014. január 1. és 2020. december 31. közötti időszakra szóló uniós program létrehozásáról szóló 258/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet¹ a Hivatalos Lapban történő közzétételét² követően, 2014. április 9-én lépett hatályba.

Az uniós program általános célkitűzése a belső piac hatékony működési feltételeinek javítása a nemzetközi pénzügyi beszámolási és audit-standardok átlátható és független kidolgozásának támogatása révén.

A rendelet meghatározza a program kedvezményezettjeit.

A pénzügyi beszámolás területén e kedvezményezettek az alábbiak:

- az Európai Pénzügyi Beszámolási Tanácsadó Csoport (EFRAG),
- a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok alapítványa (IFRS).

Az audit területén a kedvezményezett:

- a Közérdekű Felügyeleti Tanács (PIOB).

A rendelet 9. cikkének (3) bekezdése értelmében 2015-től a Bizottság éves jelentést készít az IFRS Alapítvány tevékenységéről az IFRS, a PIOB és az EFRAG fejleményei tekintetében. A jelentés a 9. cikk (4), (5) és (6) bekezdése szerint a következőket tartalmazza:

- az IFRS Alapítványt illetően a jelentés a következőkre terjed ki:
 - (a) az IFRS Alapítvány tevékenységére és különösen azon általános elvekre, amelyek alapján az új standardokat kidolgozták. Ez a jelentés magában foglalja továbbá, hogy az IFRS megfelelően figyelembe veszi-e a különféle üzleti modelleket, tükrözi-e a gazdasági tranzakciók tényleges következményeit, nem túlságosan összetett-e, valamint elkerüli-e a rövid távúság és a volatilitás felé való mesterséges torzítást.
 - (b) A felülvizsgált koncepcionális keret kiadását követően a jelentés foglalkozik a koncepcionális keretben bevezetett mindenfajta változással, különös figyelmet fordítva az óvatosság és a megbízhatóság fogalmára.
- Az EFRAG tekintetében a jelentés az alábbiakat tartalmazza:
 - (a) az EFRAG nemzetközi számviteli standardokra vonatkozó technikai munkája során megfelelően figyelembe veszi-e az 1606/2002/EK rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében foglalt követelményt, különösen annak értékelése során, hogy az új vagy módosított IFRS összhangban van-e a „megbízható és valós összkép” elvével, és az európai közérdeket szolgálja-e;
 - (b) az EFRAG-nak az IFRS-re vonatkozó technikai munkája során megfelelő értékelést ad-e arról, hogy az IASB által kidolgozott, tervezett, új illetve módosított nemzetközi számviteli standardok tényeken alapulnak-e, valamint megfelelnek-e az Unió igényeinek,

¹ Az Európai Pénzügyi Beszámolási Tanácsadó Csoportra (EFRAG) vonatkozóan a programidőszak 2014. január 1-től 2016. december 31-ig tart.

² HL L 105., 2014.4.8., 1. o.

figyelembe véve az Unión belül érvényesülő különféle számviteli és gazdasági modelleket és nézeteket; továbbá

(c) az EFRAG által irányítási reformjainak végrehajtása terén elért előrelépéseket, figyelembe véve a különleges tanácsadó ajánlásait követő fejleményeket.

- a PIOB-ot illetően jelentés a finanszírozás diverzifikálásának alakulására is kiterjed³.

A jelentés az IFRS Alapítvány, az EFRAG és a PIOB 2014. évi tevékenységére vonatkozik. A jelentés azonban bizonyos, 2015-ben lezajlott eseményekre is hivatkozik, amennyiben ez a jelentés célját illetően hasznosnak bizonyult.

2. IFRS ALAPÍTVÁNY

2.1. Az új standardok kidolgozásának alapjául szolgáló általános elvek

1.1.1. A valós bemutatás IASB szerinti elve

Az IAS 1 Pénzügyi kimutatások prezentálása standard szerint a pénzügyi kimutatásokban valós módon kell bemutatni a gazdálkodó egység pénzügyi helyzetét, pénzügyi teljesítményét és cash flow-ját. A valós bemutatás megköveteli az ügyletek, egyéb események és feltételek hatásainak valósághű, az eszközök, kötelezettségek, bevételek és ráfordítások koncepcionális keretben meghatározott fogalmaival és megjelenítési kritériumaival összhangban történő bemutatását. Az IAS 1 szerint a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardoknak (IFRS) a szükség esetén további közzététellel kiegészülő alkalmazása feltételezhetően a valós bemutatást biztosító pénzügyi kimutatásokat eredményez, amely egyes érdekelt felek szerint a megbízható és valós összképpel egyenértékű. Az IFRS célja, hogy az átláthatóságot elősegítő módon tükrözze a gazdasági teljesítményt annak érdekében, hogy a gazdasági feltételek a befektetők számára egyértelműek legyenek.

Az IASB-nek az új standardok kidolgozása során betartandó, szabályszerű eljárásra vonatkozó követelményei az átláthatóság, a teljes körű és tisztességes konzultáció, valamint az elszámoltathatóság elvén alapulnak.

Átláthatóság

Az IASB (valamint az IFRS Értelmezési Bizottság) technikai kérdések megvitatását szolgáló ülései nyilvánosak, az ülésekről felvétel készül és az interneten élőben sugározzák. Az ezekhez az ülésekhez kapcsolódó technikai munkadokumentumok, valamint az ülésekről szóló felvételek és azok internetes közvetítése az IFRS Alapítvány honlapján érhetők el. Az üléseken meghozott döntések összefoglalóját is közzéteszik.

³ Amennyiben egy adott évben az IFAC általi finanszírozás túllépi a PIOB teljes finanszírozásának kétharmadát, a Bizottság javaslatot terjeszt elő az adott évre vonatkozó éves hozzájárulásának 300 000 EUR-ra történő korlátozásáról.

Teljes körű és tisztességes konzultáció

Az IASB is azon az elven működik, amelynek értelmében az érdekelt felekkel folytatott széles körű konzultáció javítja standardjainak minőségét. A konzultáció különböző módokon történhet, az egyéni találkozók és terepmunkát is beleértve. Néhány konzultációs eljárás kötelező, például a javasolt új standardoknak, valamely standard javasolt módosításának vagy javasolt értelmezésének az észrevételek megtétele céljából történő közzététele, amelyhez minimális észrevételezési időszakot határoznak meg.

Elszámoltathatóság

Az IASB elkötelezte magát az elszámoltathatóság elve mellett, és az új vagy módosított standardok kidolgozása során megvizsgálja a javasolt új követelmények valószínű költségeit és előnyeit, illetve hatásait. Az IASB valószínű hatásokra vonatkozó véleményét az IASB jóváhagyja és közzéteszi.

2014 novemberében az IASB közzétette a hatások elemzésével foglalkozó tanácsadó csoport jelentését, amely csoportot azért hozták létre, hogy tanácsadást nyújtson az IASB-nek valamely új standard valószínű hatásainak értékelésére vonatkozó helyes gyakorlatról, és ennek során fokozza az eljárások megbízhatóságát és hatékonyságát. Az ajánlások között szerepel a megerősített elemzés és az összes érdekelt féllel, a nemzeti standardok kialakítóival és felügyelőivel fenntartott szoros kapcsolat. Ezek az ajánlások végrehajtás alatt állnak.

2.2. Az IASB legfontosabb eredményei 2014-ben

2014-ben az IASB két új kiemelt standardot adott ki: az IFRS 9 *Pénzügyi instrumentumok* és az IFRS 15 *Vevői szerződésekből származó bevétel* standardot. Ezen túlmenően az IASB számos más jelentős projekttel, különösen a lízingekkel, biztosítási szerződésekkel és a koncepcionális kerettel (amellyel a 2.3. szakasz foglalkozik) kapcsolatban folytatta a munkát.

a) IFRS 9 Pénzügyi instrumentumok

Az IASB a pénzügyi instrumentumokról szóló IFRS 9-et a szabályos eljárás keretében, 2014 júliusában adta ki. E standarddal kiteljesedett az IASB pénzügyi válságra adott válasza. Az IFRS 9 tartalmaz egy új besorolási és értékelési modellt, egy jövőre irányuló, a várható veszteségre vonatkozó értékvesztési modellt és a fedezeti elszámoláshoz való, jelentősen átalakított megközelítést:

- A pénzügyi eszközök besorolása határozza meg azok értékelésének módját. Az új megközelítés alapjául az adott pénzügyi eszköz cashflow-jellemzői és a gazdálkodó egység üzleti modellje szolgál. Ez egy „vegyes értékelési modell“, amely a valós értékek és eredeti bekerülési értékek használatát is magában foglalja.
- A pénzügyi válság során a hitelekkel (és egyéb pénzügyi instrumentumokkal) kapcsolatos hitelezési veszteségek halasztott elszámolását a meglévő számviteli standardok gyenge pontjaként azonosították. Az új értékvesztési modell kidolgozása időigényes feladat volt, ez lett ugyanis az IASB-nek a G20 meglévő standarddal kapcsolatos kritikáira adott

válasza, amely szerint a meglévő standard a hitelezési veszteségekre képzett céltartalékok terén túl kevés eredményt hozott, azt is megkésve. Az IASB új, a várható veszteségre vonatkozó értékvesztési modellje vélhetően a várható hitelezési veszteségek időben történő elszámolását eredményezi majd, amelynek alapjául nem csupán a múltbeli információk (ahogy a jelenlegi standardban), hanem az aktuális és a jövőre vonatkozó információk is szolgálnak.

- Az új, fedezeti elszámolási modell a számviteli kezelést a kockázatkezelési tevékenységekkel párosítja, ami lehetővé teszi a gazdálkodó egységek számára, hogy a tevékenységeiket is feltüntessék a pénzügyi kimutatásukban.

Nyilvános konzultáció céljából az EFRAG közzétett egy jóváhagyásra vonatkozó szakvélemény-tervezetet. Az Európai Bizottság arra számít, hogy az EFRAG 2015 második félévében elkészíti az IFRS 9 standarddal kapcsolatos, jóváhagyásra vonatkozó szakvéleményét. Ebben a standardot az IAS-rendeletben foglalt kritériumok, többek között a „megbízható és valós összkép” elve alapján fogják értékelni, továbbá azt is vizsgálják, hogy a standard az európai közérdeket szolgálja-e. Az elemzés kifejezetten kitér az üzleti modellekre, volatilitásra és az óvatosságra. A jóváhagyási folyamat 2016 elejéig tart.

A jóváhagyást követően az IFRS-nek megfelelő gazdálkodó egységek várhatóan 2018. január 1-jétől alkalmazzák az új standardot, bár az IASB szövege szerint a korábbi alkalmazást is engedélyezhetik. A végrehajtásra engedélyezett hosszú határidő nagyrészt az új hitelezés-veszteség-modellben foglalt jelentős változásoknak köszönhető.

b) IFRS 15 Vevői szerződésekből származó bevétel

A bevételek elszámolására szolgáló jelenlegi standardokat – IAS 18 Bevételek, IAS 11 Beruházási szerződések – több mint 20 évvel ezelőtt adták ki, ezeket ma már széles körben tekintik hiányosnak és elavultnak. E két standard tucatnyi kapcsolódó értelmezéssel egészült ki az évek során.

Az IASB 2014 májusában adta ki a bevételek elszámolására szolgáló új, IFRS 15 Vevői szerződésekből származó bevétel elnevezésű standardját. Az új standard, amely a korábbi (IAS 11 és 18) standardokat és azok értelmezéseit fogja felváltani, az Egyesült Államok Számviteli Standardokkal Foglalkozó Testületével (FASB) való együttműködésben készült. Az IFRS 15 célja, hogy javítsa a bevételekre vonatkozó pénzügyi beszámolókat, és világszerte elősegítse a pénzügyi kimutatások felső sorának összevethetőségét. Az új standard alapelve szerint a vállalatoknak úgy kell a bevételt elszámolniuk, hogy az az ügyfelek számára szállított árukat vagy szolgáltatásokat olyan összegben írják le, amelyek tükrözik a vállalat által ezen árukért vagy szolgáltatásokért cserébe elvárt ellenértéket (azaz fizetséget). Az új standard a bevételre vonatkozó fokozott adatközlést eredményez, útmutatást nyújt azon ügyletekhez, amelyeket korábban nem kezeltek átfogó módon (például a szolgáltatásból származó bevétel és szerződés módosítások), és javítja a több elemből álló megállapodásokra vonatkozó iránymutatást.

Az IFRS 15 jóváhagyási folyamata jelenleg is zajlik. Az EFRAG jóváhagyásra vonatkozó szakvéleménye arra a következtetésre jutott, hogy a standard megfelel minden vonatkozó követelménynek, beleértve az európai közérdekre vonatkozó követelményt is. Az EFRAG főként azt állapította meg, hogy az IFRS 15 előnyei ellensúlyozzák a bevezetésével járó költségeket.

c) A projekt egyéb kiemelkedő eredményei 2014-ben

Az IASB és amerikai megfelelőjének, az FASB-nek közös projektje, a lízing-projekt célja, hogy javítsa a pénzügyi beszámolók minőségét és összehasonlíthatóságát azáltal, hogy nagyobb átláthatóságot biztosít a gazdálkodó egység tőkeáttételével és a műveletei során használt eszközökkel kapcsolatban. Az IASB és az FASB megállapodásra jutottak e projekt szinte valamennyi aspektusát illetően, különösen a lízingbevevővel szemben fennálló azon követelménnyel kapcsolatban, amely szerint néhány kivételtől eltekintve minden lízing esetében el kell számolnia az eszközöket és kötelezettségeket. A lízingkötelezettségek csak a gazdasági szempontból elkerülhetetlen kifizetéseket foglalják magukban. Sok befektető gondolja, hogy ezen eszközök és kötelezettségek jelenlegi kihagyása lényegesen lenyomja az egyes társaságok által bejelentett tőkeáttételt. Ez az új számviteli követelmény tehát véglegesítéskor jelentős változást hoz majd a pénzügyi beszámolásban. Az IASB a lízinggel kapcsolatos végleges standardot 2015 végéig szándékozik közzétenni.

A biztosítási szerződésekről szóló projekt célja, hogy átláthatóságot biztosítson az ágazatban jelenleg alkalmazott sokféle számviteli gyakorlat vonatkozásában. Az IASB 2013 júniusában egy felülvizsgált nyilvános tervezetet tett közzé a biztosítási szerződésekkel kapcsolatban. A nyilvános tervezettel kapcsolatos visszajelzések azt mutatták, hogy széles körben támogatják a biztosítási szerződés jelenlegi értékmeghatározási elvét, amely oly módon foglalja magában az összes rendelkezésre álló információt, hogy az összhangban álljon a figyelemmel kísérhető piaci információkkal. Voltak azonban olyan területek, amelyeken véleménykülönbség mutatkozott, főként a teljesítmény-beszámolók és a bonyolultsággal kapcsolatos aggályok terén. Az IASB a részesedést nem biztosító szerződésekkel⁴ kapcsolatos eszmecseréit már nagyrészt lezárta, de továbbra is foglalkozik a részesedést nyújtó szerződésekre vonatkozó számviteli modellel. A tervek szerint az IASB az elkövetkezendő hónapokban lezárja a tanácskozásait, és ezt követően közzéteszi a végleges standardot.

2.3. A felülvizsgált koncepcionális keret kidolgozása

2015. május 28-án az IASB közzétett egy nyilvános tervezetet, amelyben javaslatot tett a koncepcionális keret módosítására. A koncepcionális keret az általános célú pénzügyi beszámolás koncepcióit írja le. E koncepciók segítik az IASB-t a standardok kidolgozásában és felülvizsgálatában, a pénzügyi kimutatások készítőit a számviteli politikák kidolgozásában és kiválasztásában, továbbá minden érintett felet a standardok megértésében

⁴ Ezek olyan szerződések, ahol a biztosítottak nem részesednek a biztosító által szerzett, a biztosítási díjakra vonatkozó kamatokból és tőkenyereségből.

és értelmezésében. A nyilvános tervezet foglalkozik többek között az óvatossággal, megbízhatósággal, gazdálkodással, a gazdálkodó egység üzleti modelljével, a tartalomnak a formával szemben fennálló elsődlegességével és a hosszú távú beruházással.

Óvatosság

A nyilvános tervezet az óvatosságnak a koncepcionális keretbe történő visszavezetésére tesz javaslatot.

A leírás szerint az óvatosság azt jelenti, hogy bizonytalan körülmények között hozott ítélet esetén körültekintően kell eljárni. Közismert, hogy az óvatosság aszimmetriához vezethet az eszközök / jövedelem és a kötelezettségek / kiadások elszámolásában. Érdemes megjegyezni, hogy bár az „óvatosság“ kifejezést 2010-ben kivették a koncepcionális keretből, az IASB továbbra is azt állította, hogy az óvatosság megjelenik az általa hozott standardokban. Valószínű, hogy lesz még további vita e témában, amikor azt vizsgálják, hogy a nyilvános tervezet megfelel-e a támogatók elvárásainak.

Megbízhatóság

2010 előtt a koncepcionális keret a megbízhatóságot a hasznos pénzügyi információ jellemzőjeként azonosította. 2010-ben azonban az IASB lecserélte a megbízhatóság fogalmát arra a gondolatra, amely szerint a hasznos pénzügyi információnak hűen kell tükröznie azt, amit bemutatni kíván („valósághű bemutatás“).

Az IASB egyes érdekelt felei aggályukat fejezték ki e változással kapcsolatban. Válaszul a nyilvános tervezetben arra törekedtek, hogy reagáljanak azokra a szempontokra, amelyekre az IASB feltételezései szerint az érdekelt felek a megbízhatósággal kapcsolatos aggályaikban hivatkoztak. A valósághű bemutatás leírása a nyilvános tervezetben lényegében megegyezik a 2010 előtti koncepcionális keretben feltüntetett megbízhatóság leírásával. A nyilvános tervezet szerint a tökéletesen valósághű bemutatás hiánytalan, semleges és hibáktól mentes.

A nyilvános tervezetben továbbvitt érvelés elmagyarázza azokat a tényezőket, amelyek lehetővé teszik a felhasználók számára, hogy a pénzügyi információkra támaszkodva valósághű képet adjanak arról, amit az információkkal be kívánnak mutatni. Az IASB véleménye szerint így szükségtelen a „megbízhatóság“ fogalmát visszaemlíteni a szövegbe. Mindazonáltal néhány érdekelt fél (beleértve esetlegesen az EFRAG-ot is, bár ők az észrevételeiket ősz előtt nem fogják véglegesíteni) továbbra is úgy véli, hogy jobb lenne a „megbízhatóság“ kifejezést nyíltabban visszaemlíteni a szövegbe.

Üzleti modell

A nyilvános tervezet megállapítja, hogy hogyan lehet a pénzügyi kimutatásokat relevánsabbá tenni, ha az IASB a standardok kidolgozása során figyelembe veszi, hogy a gazdálkodó egység hogyan végzi üzleti tevékenységét. E változás, amely az EFRAG álláspontjának irányába mutat, elismeri, hogy milyen szerepet játszik az üzleti modell annak meghatározásában, hogy az eredménykimutatásban és a mérlegben az egyes tételeket hogyan értékelik.

A tartalom elsődlegessége a formával szemben

A nyilvános tervezet újra beemeli a szövegbe „a tartalom elsődlegessége a formával szemben” elvét, ami üdvözlendő, hiszen ez a tranzakciók gazdasági következményeinek leírásához szükséges.

Hosszú távú beruházás

A nyilvános tervezet kidolgozásakor az IASB arra a következtetésre jutott, hogy a tervezetben foglalt javaslatcsomag elegendő eszközt nyújt ahhoz, hogy az IASB megfelelően figyelembe tudja venni mind a hosszú távú befektetők információs szükségleteit és azt, hogy a gazdálkodó egység hogyan számolhatja el a hosszú távú beruházásokat. Üdvözljük, hogy az IASB nyilvánvalóan megfontolta ezt a kérdést, és hogy figyelmet fog fordítani arra, hogy a hosszú távú befektetők osztják-e az IASB e témával kapcsolatos véleményét.

3. EFRAG

3.1. A megbízható és valós összkép elvének figyelembe vétele és az EFRAG arra vonatkozó értékeléseinek megerősítése, hogy az új IFRS milyen hatással lesz a közérdekre

Az EFRAG a teljes standardalkotási folyamathoz hozzájárul oly módon, hogy észrevételeket fűz az IASB kijelentéseikhez, és proaktív munkát végez, hogy azzal ösztönözze a fontos számviteli kérdésekről szóló európai szintű vitát. Az észrevételezés és a proaktív tevékenység elengedhetetlenül fontos annak biztosításához, hogy a pénzügyi beszámolás fejlődésével kapcsolatos európai nézeteket megfelelően és egyértelműen kifejezésre juttassák a standardalkotási folyamat során, hogy az így létrejött standardok valóban megfeleljenek Európa számára.

Az irányítási reform végrehajtása előtt az EFRAG értékeléseinek középpontjában az állt, hogy az IFRS megfelel-e az IAS-rendelet valamennyi technikai követelményének, azaz hogy fontos, megbízható, összehasonlítható és közérthető pénzügyi beszámolást tesz-e lehetővé, és hogy nem ellentétes-e a megbízható és valós összkép számviteli irányelvben és a korábbi negyedik és hetedik társasági jogi irányelvben foglalt elvével. Ezenkívül az EFRAG az új IFRS bejelentések költség-haszon értékelését is elkészítette a Bizottság számára, amelyet a Bizottság így felhasználhatott saját jóváhagyási döntésének alátámasztására. A Maystadt-jelentésben foglalt ajánlásokat követően az EFRAG megerősítette az arra vonatkozó értékelését, hogy az új vagy javasolt pénzügyi beszámolási követelmények elősegítik-e a közérdeket. Ide tartozik a pénzügyi stabilitással és a gazdasági növekedéssel való kölcsönhatás is.

A Maystadt-jelentés azt is javasolta, hogy az EFRAG-ot a jóváhagyásra vonatkozó szakvélemény elkészítésekor felkérhetnék arra is, hogy alaposabban vizsgálja az óvatosság szempontjának betartását. Ebben a tekintetben az EFRAG igazgatótanácsa megvitatta, hogy a jóváhagyási folyamat során milyen alapon készíti el az óvatosság egyértelmű értékelését. Hasonlóképpen az IASB koncepcionális keretéről szóló nyilvános konzultáció

összefüggésében az igazgatótanács arról is eszmét cserélt, hogy hogyan lehetne értelmes módon újra bevezetni az óvatosság fogalmát. A előzetes következtetés az, hogy az óvatosságnak ki kell terjednie arra, hogy bizonytalan körülmények között hozott ítélet esetén körültekintően kell eljárni, valamint arra a megfontolásra, hogy bizonyos körülmények között elfogadható a nyereségek és veszteségek megjelenítésében beálló aszimmetria.

A Bizottság a Számviteli Szabályozó Bizottság tagjával folytatott konzultációt követően, az IFRS 9 Pénzügyi instrumentumok című standarddal kapcsolatos, jóváhagyásra vonatkozó szakvélemény iránti kérelmében több olyan kérdést is azonosított, például a közérdekre vonatkozó kérdéseket, amelyeket az EFRAG-nak kell vizsgálnia. A Bizottság kérése különösen arra irányult, hogy vizsgálják meg e standardot az óvatosság elve szempontjából. A Bizottság a valós érték használatának, valamint annak értékelésére is felkérést adott, hogy a változtatások lehetnek-e káros hatással a pénzügyi stabilitásra. Az EFRAG már 2014-ben elkezdett dolgozni a jóváhagyásra vonatkozó szakvélemény tervezetén. 2015. május 4-én jelent meg a jóváhagyásra vonatkozó szakvélemény tervezete, amelyben az EFRAG az érdekelt felek véleményét kérte a standardnak az EU-ban érvényes technikai kritériumok alapján történő értékeléséről, valamint annak értékeléséről, hogy az IFRS 9 az európai közérdeket szolgálja-e.

2014 során az EFRAG megkezdte a másik jelentős standarddal⁵ (IFRS 15 *Vevői szerződésekből származó bevétel*) kapcsolatos, jóváhagyásra vonatkozó szakvéleményének előkészítését. A szakvélemény-tervezet nyílt kérdést intézett a támogatókhoz arra vonatkozóan, hogy van-e okuk azt feltételezni, hogy az IFRS 15 nem szolgálja az európai közérdeket. A jóváhagyásra vonatkozó szakvélemény véglegesítésekor az EFRAG igazgatótanácsa figyelembe vette a támogatók visszajelzéseit, és arra a véleményre jutott, hogy az új standard az európai közérdeket szolgálja, hiszen azt állapította meg, hogy az IFRS 15 várhatóan pozitívan hat a tőke költségeire, miközben az európai gazdaság szempontjából semmilyen lehetséges negatív hatást nem talált. A 2015 márciusában kiadott, jóváhagyásra vonatkozó végleges szakvélemény tartalmazta ezt az értékelést is.

2014-ben az EFRAG részt vett az IASB konzultációs eljárásában, és az IASB kijelentéseivel, többek között a koncepcionális kerettel kapcsolatos nyilvános konzultációt követően észrevételeket fogalmazott meg. Ezen kívül az EFRAG megbeszéléseket folytatott a Lízing-projektről és az IFRS 4 Biztosítási szerződések elnevezésű projektről.

3.2. Az Európai Unióban létező számviteli és gazdasági modellek és nézetek sokféleségének figyelembe vétele

Létrehozása óta az EFRAG átlátható, szabályszerű eljárást hajtott végre, amelyet idővel tovább is fejlesztett. E szabályszerű eljárás valamennyi európai támogató számára lehetővé teszi, hogy az EFRAG-hoz megfontolás céljából benyújtsa véleményét, továbbá biztosítja az

⁵ 2014-ben az EFRAG számos egyéb (kisebb) projekttel kapcsolatban is készített jóváhagyásra vonatkozó szakvéleményt.

Európában létező sokféle számviteli és gazdasági modell és nézet figyelembe vételét, valamint hogy az új IFRS megfeleljen az Unió igényeinek. A szabályszerű eljárás részeként az EFRAG nyilvános konzultáció céljából állásfoglalás-tervezeteket tesz közzé, helyszíni vizsgálatokat és a hatáselemzések egyéb formáit is elvégzi, tájékoztató rendezvényeket szervez és külön felméréseket készít, az eredményeket visszajelzés formájában közzéteszi, és nyilvánosságra hozza végső álláspontját. 2014-ben az EFRAG minden IFRS-javaslatról közzétette észrevételeit és visszajelzéseit.

Az EFRAG igazgatótanácsának és technikai szakértői csoportjának ülései nyilvánosak, az ülések napirendjét és összefoglalóját, valamint az EFRAG igazgatótanácsának üléseire készített háttéranyagokat közzéteszik az EFRAG honlapján. A megbeszélésekhez a standardok kialakítóinak az EFRAG keretében működő konzultatív fóruma, valamint az EFRAG szakosodott munkacsoportjai is hozzájárulnak véleményükkel. Az EFRAG felhasználói paneljétől érkező hozzájárulás szintén nélkülözhetetlen az EFRAG munkája szempontjából. Ezt a hozzájárulást a 2012-ben indított, felhasználói tájékoztató program is megerősíti, amelynek keretében lehetőség nyílik a felhasználók szélesebb körben történő meghallgatására. A szabályszerű eljárás mellett e csoportok, valamint az EFRAG igazgatótanácsának és az EFRAG technikai szakértői csoportjának mind földrajzi szempontból, mind pedig a szakmai háttér szempontjából igen változatos összetétele biztosítja, hogy az EFRAG kellően figyelembe vegye a különböző nézőpontokat.

Az EFRAG terepmunkát is végez (például felméréseket/másodelemzéseket; helyszíni vizsgálatokat⁶; valamint munkaértekezleteket/interjúkat készít) a standardok kialakításának különböző szakaszaiban, együttműködve a nemzeti standardok kialakítóival Európában⁷. E helyszíni vizsgálatok célja, hogy az EFRAG szabályszerű eljárásának részeként értékeljék a javasolt változtatások hatásait, valamint hogy hozzájáruljanak az előkészítés alatt álló standardok végső változatához. Az EFRAG által végzett terepmunka hozzájárul a standardok tényeken alapuló kidolgozásához.

3.3. Az irányítási reform végrehajtása a Maystadt-jelentésben foglalt ajánlást követően

2014 júliusában a Bizottság jelentést nyújtott be az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz⁸ az EFRAG reformjának megvalósítása során elért haladásról. A Bizottság a jelentés időpontjáig elért haladásról kedvező véleményt alkotott.

A reform magában foglalta az EFRAG alapszabályának és az EFRAG belső szabályainak alapjaiban történő, egy új irányítási struktúrát megvalósító felülvizsgálatát, amely fokozza az EFRAG legitimitását és reprezentativitását. Az EFRAG módosított alapszabályát és belső

⁶ Ez magában foglalja a javasolt, végleges előtti és végleges követelményeknek a meglévő szerződésekre és tranzakciókra történő alkalmazásának vizsgálatát annak érdekében, hogy értékeljék az eredmények minőségét és/vagy a követelmények értelmezhetőségét és a végrehajtás feltételeit.

⁷ Különösen Franciaország, Németország, Olaszország és az Egyesült Királyság esetében.

⁸ <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2014/EN/1-2014-396-EN-F1-1.Pdf>

szabályzatát 2014. június 16-án hagyták jóvá, és 2014. október 31-én lépett érvénybe. A június és október vége közötti időszakot arra használták, hogy kijelöljék az EFRAG igazgatótanácsának tagjait, akiket 2014. október 31-én neveztek ki⁹. Ugyanezen a napon az EFRAG tagságát is bővítette¹⁰, és érvénybe lépett az új irányítási struktúra, amely szerint az EFRAG igazgatótanácsa 2014 novemberétől havonta ülésezik. Az Igazgatótanács Elnökét az Európai Parlamenttel és a Tanáccsal folytatott egyeztetést követően a Bizottság nevezi ki. Jelenleg a hivatalos kinevezésig az igazgatótanács egyik tagja látja el az elnöki feladatokat.

Az EFRAG igazgatótanácsa minden döntését konszenzusos alapon, az EFRAG szabályszerű eljárásának eredményeit figyelembe véve hozza meg. A Bizottság, az európai felügyeleti hatóságok és az Európai Központi Bank megfigyelőként vesznek részt az igazgatótanács megbeszélésein. A Bizottság gondoskodik arról, hogy a számviteli szabályozó bizottság hozzájáruljon az EFRAG munkájához, illetve szükség esetén külön értékelést kér.

4. PIOB – A FINANSZÍROZÁS DIVERZIFIKÁLÁSÁNAK ALAKULÁSA 2014-BEN

Széles körben elfogadott, hogy a közérdekű feladatot ellátó szervezeteket úgy kell finanszírozni, hogy közben megőrizhessék függetlenségüket. Ilyen szervezet a PIOB is, amelynek feladata, hogy felügyelje a nemzetközi könyvvizsgálati standardok (ISA-k) elfogadásához vezető folyamatot és az IFAC (Könyvvizsgálók Nemzetközi Szövetsége) egyéb közérdekű tevékenységeit. A finanszírozási források megfelelő diverzifikációja nem csupán a függetlenség biztosításában segít, hanem annak megerősítésében is, hogy a szervezetek hogyan tekintenek saját függetlenségükre. A jog szerinti könyvvizsgálat területén a finanszírozás diverzifikálásának szükségességét az IFAC 2003-as, a PIOB létrehozását előirányzó reformja óta nemzetközi szinten is elismerték, és azt a Megfigyelőcsoport, azaz az IFAC irányítási reformjának megfigyeléséért felelős nemzetközi szervezet tagjai mindig is támogatták.

A PIOB-ot 2005-ös létrehozásától egészen 2010-ig – amikor a 716/2009/EK határozattal létrehozott közösségi finanszírozási program megkezdte működését – néhány természetbeli hozzájárulástól eltekintve kizárólag az IFAC finanszírozta. Az IFAC által egy adott évben rendelkezésre bocsátott finanszírozás az IFAC által garantált maximális hozzájárulásnak felel meg, amelyet az IFAC további beavatkozás nélkül bocsát a PIOB rendelkezésére. A 2010–2014 közötti időszakra vonatkozó uniós hozzájárulás több támogatót is saját hozzájárulásra ösztönzött. A nem az IFAC-tól származó hozzájárulások célja, hogy kiváltsák, és ily módon csökkentsék az IFAC adott évre fizetett hozzájárulását. Ideális esetben az IFAC által a PIOB éves összkiadásához nyújtott finanszírozás aránya 50% alatt van.

⁹ Az EFRAG igazgatótanácsának ügyvivő elnökét az EFRAG igazgatótanácsának új tagjai közül választották ki, aki ezt a feladatot addig látja el, amíg az uniós intézmények kinevezik az elnököt.

¹⁰ Az EFRAG-nak jelenleg tizenhat tagja van: az európai érdekelt feleket tömörítő szervezetek: BUSINESSEUROPE, EACB, EBF, EFAA, EFFAS, ESBG, FEE és az Insurance Europe; nemzeti szervezetek: Dánia, Egyesült Királyság, Franciaország, Hollandia, Németország, Norvégia, Olaszország és Svédország.

2014-ben a PIOB költségei 1 502 850 EUR-t tettek ki. Az IFAC 874 540 EUR-t biztosított, ami a teljes összeg 58%-ának felel meg. Az Európai Bizottság 272 000 EUR-t nyújtott, ami a teljes összeg 18%-át teszi ki. Az ADAA (Abu Dzabi Elszámoltathatóságért Felelős Hatósága) 120 000 EUR-t biztosított, ami a teljes összeg 8%-át teszi ki. Az IOSCO 100 000 EUR-t biztosított, ami a teljes összeg 7%-ának felel meg. A BIS (Nemzetközi Fizetések Bankja) 55 000 EUR-t biztosított, ami a teljes összeg 4%-át teszi ki. A brit FRC (Pénzügyi Beszámolás Tanácsa) 40 000 EUR-t nyújtott, ami a teljes összeg 3%-át teszi ki. Az 5 478 EUR-nyi egyenleg a kamatbevételből származik.

A rendelet 9. cikkének (5) bekezdése úgy rendelkezik, hogy amennyiben egy adott évben az IFAC általi finanszírozás túllépi a PIOB teljes éves finanszírozásának kétharmadát, a Bizottság javaslatot terjeszt elő az adott évre vonatkozó éves hozzájárulásának 300 000 EUR-ra történő korlátozásáról. 2014-ben erre nem került sor, mivel (i) az IFAC hozzájárulása nem érte el a PIOB teljes éves finanszírozásának kétharmadát, (ii) a Bizottság hozzájárulása pedig nem érte el a 300 000 EUR-t (272 000 EUR-t tett ki). Így mivel az IFAC által nyújtott finanszírozás a rendeletben meghatározott kritikus küszöbérték alatt maradt, a Bizottságnak nem kell felülvizsgálnia a PIOB-nak nyújtott éves hozzájárulását.

5. VÉGKÖVETKEZTETÉSEK

IFRS Alapítvány

2014-ben az IASB két jelentős standardot véglegesített, amelyek alapvető fontossággal bírnak a pénzügyi kimutatások felhasználói számára; e standardok: az IFRS 9 Pénzügyi instrumentumok és az IFRS 15 Vevői szerződésekből származó bevétel; továbbá egyéb fontos projekteknél is jelentős haladást ért el. Az IFRS 15 célja, hogy a társaságok számára teljesebb és aktuálisabb útmutatást nyújtson a bevételek elszámolásához. Miután az EFRAG a standardot pozitívan értékelte, a jóváhagyási folyamat jelenleg is zajlik. Az IFRS 9 *Pénzügyi instrumentumok* standardot illetően az EFRAG a jóváhagyásra vonatkozó pozitív szakvélemény-tervezetet adott ki 2015. május 4-én, amelyet várhatóan 2015 második félévében fog véglegesíteni.

Arra vonatkozóan, hogy az IFRS:

- megfelelően figyelembe veszi-e a különféle üzleti modelleket: az IFRS 9 kifejezetten elismeri az üzleti modelleknek a pénzügyi instrumentumok értékelésében játszott szerepét. Az EFRAG végleges jóváhagyásában azt is vizsgálja, hogy a standard eléri-e ezt a célt. Az IFRS 15-öt eléggé rugalmasnak találták ahhoz, hogy a különböző üzleti modelleknek is megfeleljen. A koncepcionális keret (lásd lent) nagyobb hangsúlyt helyez az üzleti modellekre.
- tükrözi-e a gazdasági tranzakciók tényleges következményeit: Az EFRAG jelenleg is vizsgálja ezt a szempontot az IFRS 9 kapcsán, különös tekintettel a hitelekkel kapcsolatos értékvesztés miatti veszteségek időben történő elszámolására; az IFRS 15 ezt a célt megvalósítja, és – ahogyan az alábbiakban is olvasható – a koncepcionális keret

bevezeti „a tartalom elsődlegessége a formával szemben“ koncepcióját, ami a gazdasági ügyletek megfelelő bemutatásához fontos.

- nem túlságosan összetett-e: Az IFRS 9 standard összetett, azonban a pénzügyi instrumentumok esetében tartalmaz számviteli egyszerűsítéseket, az IFRS 15 pedig még összetettebb, mint az a standard, amelynek helyébe lép, ez azonban indokolt, mivel a korábbi standard nem tudta megfelelően tükrözni a mai üzleti tranzakciók összetettségét. Ráadásul az új standard helyébe lép mind a korábbi standardnak, mind pedig az értelmezéseknek, így az új követelmények egy helyre kerültek.
- elkerüli-e a rövid távúság és a volatilitás felé való mesterséges torzítást: ezzel a kérdéssel az IFRS 9 jóváhagyásának folyamata során foglalkoznak. Az IFRS 15 azonban hatékonyan elkerüli az ilyen jellegű volatilitást, mivel olyan külön rendelkezéseket tartalmaz, amelyeket akkor kell alkalmazni, ha a jövőbeni bevétel elszámolásában bizonytalanság adódik.

Ami a koncepcionális keretet illeti, a Bizottság ismét kijelenti, hogy támogatja az óvatosság koncepciójának újbóli bevezetését, és szorosan figyelemmel kíséri a nyilvános tervezet 2015-ös közzétételét követő fejleményeket. Ahogyan az a Bizottságnak az IAS-rendeletre vonatkozó értékelő jelentésében¹¹ is szerepelt, a Bizottság felkérte az IASB-t, hogy a standardok kidolgozása során vegye figyelembe az eltérő beruházási futamidőkkel rendelkező befektetők különleges igényeit, és egyedi megoldásokat kínáljon főként a hosszú távú befektetők számára. Végül a Bizottság arra ösztönzi az IASB-t, hogy erősítse meg hatáselemzését, és gondosabban egyeztessen az EFRAG-gal.

EFRAG

2014-ben lezajlott az EFRAG irányítási reformja. Ennek keretében létrejött az EFRAG új igazgatótanácsa, amely egy új döntéshozó szerv, ahol biztosítják a köz- és magánérdek kiegyensúlyozott képviselését. Ennek eredményeként az EFRAG most már kellően felkészült arra, hogy megerősítse álláspontjának legitimitását, és jelentős mértékben hozzájáruljon az egységes hangon szóló Európa célkitűzéséhez.

Az EFRAG jóváhagyási értékelése során figyelembe vette, hogy az IFRS megfelel-e az IAS-rendelet valamennyi technikai előírásainak. Az irányítási reformot követően az EFRAG megerősítette az arra vonatkozó értékelésének körét, hogy az új vagy javasolt pénzügyi beszámolási követelmények elősegítik-e a közérdeket. Ebben az összefüggésben a Bizottság üdvözli az EFRAG azon szándékát, hogy bővítse kapacitásait a standardok hatásainak elemzése terén, amely hatások makrogazdasági hatásokat is magukban foglalnak, például az EU-ban a pénzügyi stabilitásra vagy gazdasági fejlődésre gyakorolt bármely káros hatást.

A kiterjedt szabályszerű eljárásnak köszönhetően az EFRAG abban a helyzetben volt, hogy megfelelően tudta értékelni, hogy a tervezet, az új vagy módosított nemzetközi számviteli

¹¹ http://ec.europa.eu/finance/accounting/docs/ias-evaluation/20150618-report_en.pdf

standard felel meg leginkább az Unió igényeinek, miközben figyelembe vette az EU-ban létező számviteli és gazdasági modellek és nézetek sokféleségét. Ez a tevékenység különösen fontosnak bizonyult a standardok IASB általi kidolgozásának szakaszában, amikor az EFRAG kiemelt szerepet játszott annak biztosításában, hogy figyelembe vegyék az Unió igényeit és érdekeit.

PIOB

Ami a PIOB-ot illeti, jelentős előrelépések történtek a finanszírozás diverzifikálása terén. Az IFAC által biztosított teljes rész 58%, ami nem sokkal több, mint az ideális, 50% alatti referenciaérték, és jelentősen elmarad a rendeletben előírt kétharmados küszöbtől. Az elkövetkező években a Bizottság továbbra is figyelemmel kíséri a finanszírozás alakulását, és együttműködik az egyéb érdekelt felekkel, főként a Megfigyelőcsoport egyéb tagjaival, hogy így biztosítsa, hogy a PIOB egyértelmű, stabil, sokrétű, megbízható és megfelelő finanszírozásban részesüljön ahhoz, hogy közérdekű feladatait függetlenül és hatékonyan legyen képes ellátni.